

Estatut: política i legalitat

- Esperar una sentència del Tribunal Constitucional no significa que una llei que està en vigor s'hagi de considerar provisional

LAIA BONET
SECRETÀRIA DEL GOVERN

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 13.08.07

El fet que el nou Estatut tingui pendent de resolució set recursos d'inconstitucionalitat presentats pel Partit Popular, el Defensor del Poble i cinc autonomies, fa que els seus detractors, i també els reticents, tendeixin a relativitzar l'obligació d'acatar-lo. L'autora surt al pas d'aquesta interpretació i advoca pel respecte escrupolós d'una llei orgànica que disfruta de la doble legitimitat de l'aprovació parlamentària i la ratificació en referèndum.

S'ha complert un any de l'entrada en vigor del nou Estatut després de ser aprovat en referèndum per una àmplia majoria de catalans i després d'un llarg període d'elaboració i negociació al Parlament de Catalunya i a les Corts Generals entre totes les forces polítiques. Avui, l'Estatut és una llei orgànica aprovada per les Corts i ratificada pel poble de Catalunya. Molt poques lleis orgàniques són ratificades i, a la vegada, no tots els referèndums se celebren per ratificar o no una llei. Una doble clau de legitimitat democràtica converteix l'Estatut en una llei de lleis, especial i singular, per al desenvolupament de l'autonomia de Catalunya i dels drets dels seus ciutadans. Un desenvolupament al qual totes les institucions de l'Estat i totes les administracions, cadascuna amb el seu paper, han de contribuir.

EL COMPLIMENT de la llei és la primera obligació dels governants i dels representants polítics. Una vegada aprovada --i a més ratificada, en el nostre cas--, les legítimes discrepàncies polítiques es poden mantenir o no. Però això no eximeix del seu compliment per part de tothom, sense excepció. Sense dilacions o subterfugis, encara que una llei o una part estigui sotmesa a recurs. Afortunadament, el nostre sistema jurídic i institucional és profundament garantista i permet elevar al Tribunal Constitucional recursos d'inconstitucionalitat per part del president del Govern, el Defensor del Poble,

les forces parlamentàries per mitjà de 50 diputats o 50 senadors així com els governs i les assemblees legislatives de les comunitats autònomes. És així com succeeix, per exemple, amb el nostre Estatut i els recursos presentats que esperen resolució per part de l'alt tribunal.

Esperar una sentència de constitucionalitat no significa que la llei en vigor s'hagi de considerar provisional. Tot al contrari. El Tribunal Constitucional, en els seus 28 anys de funcionament, s'ha pronunciat sobre moltes lleis, però no n'ha suspès la vigència ni l'aplicació, una possibilitat que la Constitució espanyola reserva per a casos excepcionals i sempre vinculats a la impugnació per part del president del Govern.

Malgrat els recursos interposats, doncs, l'Estatut està en vigor. I no és una llei més. És una llei ratificada. És veritat que el sufragi no afegeix text ni tampoc en treu a una llei. Però també és veritat que esmenar substancialment un text avalat democràticament en plebiscit suposa un repte jurídic de dimensions polítiques evidents. També de conseqüències difícilment avaluables en aquests moments.

EL GOVERN de Catalunya ha començat el desenvolupament de l'Estatut amb la mateixa voluntat amb què va ser concebut al Parlament: plena constitucionalitat, ambició nacional i diàleg polític entre les forces polítiques i entre les administracions. La nostra llei de lleis no pot ser desenvolupada d'una altra manera. I això reclama unitat al voltant del Govern, el màxim consens parlamentari possible i una bona dosi d'habilitat negociadora i de gradualitat exigent. Convé recordar que l'anterior Estatut es va desenvolupar (i en alguns casos ni tan sols va culminar transferències pendents) durant gairebé tres dècades.

El nou Estatut significa el marc fonamental de l'acció del Govern i incorpora un cabal de nous drets ciutadans en forma de mandats als poders públics que representen una nova etapa del concepte de ciutadania a Catalunya. Els drets en l'àmbit de la vivenda, el treball, l'educació, la salut, els serveis socials o l'accés als serveis públics i a una bona administració són només alguns dels

que tenen en l'Estatut un marc jurídic que els protegeix, els impulsa i els preserva de les circumstàncies polítiques.

És, juntament amb la Constitució, el cos jurídic més important per a l'imperi de la llei. Paolo Flores d'Arcais ens recorda que "la legalitat és el poder dels que no tenen poder". Per a qui no té poder econòmic ni influència política, la llei és el refugi davant la discriminació, el capritx i l'arbitrarietat. La llei és l'única defensa davant l'abús. Fora de la llei, s'imposen els forts i els poderosos. Dins la llei, tots som iguals. Per aquest motiu, l'Estat de dret és l'únic que pot afirmar i garantir la dignitat democràtica de la ciutadania.

AIXÒ ÉS EL QUE significa desenvolupar l'Estatut: donar compliment a una llei. Cap legítima posició política pot debilitar aquest principi en què s'articula la nostra societat. Els partits no poden menysvalorar o ignorar les lleis encara que no les comparteixin. Les garanties jurídiques i democràtiques que les lleis ofereixen als nostres ciutadans no poden estar qüestionades per interessos de partit.

Un renovat compromís cívic i polític ha de marcar aquesta segona etapa estatutària a Catalunya després de la recuperació de les llibertats democràtiques. Els ciutadans tenen drets i deures recollits per les nostres lleis. I els seus governs les compleixen, les desenvolupen i les protegeixen. És l'ànima del nostre sistema representatiu i parlamentari que caracteritza la nostra societat. El Govern de la Generalitat de Catalunya donarà el millor exemple i aquest s'ha d'estendre. Les lleis es poden canviar, però mentre estan en vigor, es compleixen. En això ens hi va la credibilitat de les nostres institucions.